

ژ که نارین خهون و رونا هیی په نجه رین تهنگ لسه ر جیهانا به رفرهه قه دین

شیوه کار عنایت عطار... بیرکړنا دیتن ژنن هاتینه ژبیرکړن برهنگین که سکوسوری قه دگه رینیت

نقشین: نذیر جعفر

نیشارهت و واته یین پدنگان دا ژ بهرکو شین، زهر و
که سکوسور بته نا خوهنه، ژ بو ژنا من دقیا ژئ حهز بکه م،
ژنا کو نهز رسم دکم و بی روبهر و بی سنور خه یالان
تیدا دکم، ژن لبا من دهریایه، نیشتمان و بلندی یه،
رومهت و نه شقه، خه من و هرودسا دیناتی یه، نهف هه موو
من تیکه لکړینه د رهنګین په ککرتی و تهواوکه ر دا و ژ
هه موویان سه مفونیه کا بدهنگ دنا فرینم. بقی شیوه یی
عینایه تی هونه رمه ند یی د سالا ۱۹۴۸ دا ل گوندی (بريجمه)
دبیژنی گونده کی جیایی ژ گوندین عه فرینن ژ دایک بوویه.

نازکیا هونه ری یا نقومیووی د کویراتی یا که سایه تی دا
ب شاعریه ته کا ریالیتیه ی دسترن، بهرهمین شیوه کار
عینایهت عطار ژ که سانین ساده و نه بسترکتا رهنګ و
په یو دندین جور به جور و وهک په ک پیک دهین، شیوه
دحه لیتن و د هه میژا پدنگاندا ژیندار دین و ژ نووځه د بی
سنوری یا واته یاندا ژدایک دین. رهنګ لبا هونه رمه ندی
بنګه هی هه ری خورته، شین ژ بو ناسمانی، که سک ژ بو
جیای، زهر ژ بو گولیتن گهنمی و سور ژ بو ژنی. لی نهز
دبیژم نا، نا یا هه قالی من، تو شاش بووی د ریڅخستنا

هونه‌رمه‌ند و ره‌خنه‌گرې سوری (طاهر لېلي) د پهرتووکا خوه يا بناقي (بیرکړنا هونه‌رې شپوه‌کاریې سوری) دا دبېژیت: «فاتح المدرس، پیکه‌تاک ژ به‌ره‌مین وینه‌ی لژیر بویاغا دهربرینی ده‌ستپیکه‌ک بوو ژ بو فه‌کړنا دهریې به‌ر ب نه‌بستراکتې فه یا شاگردین وی خوه تیدا دبین، هند ژی داخبار بوون ب نه‌زمو‌نا وی ، تابلوین وی گرنگی ددا که‌ساتین ساده بنگه‌هی وئ ژی نیژیکي ره‌سمین ده‌ستپیکي بوو، لی د په‌یوه‌ندیین زه‌نگین بین ره‌نگان دا دنه‌خشان‌دن، لژیر یاساین به‌ر ب جیهانا زانستی و هه‌سکرني یا د ری یا دیتنن چاقی دا دهیته فه‌گوهاستن. لبا بینه‌ری دبیته روبه‌ره‌کی بالکیش نافبری بو وئ دجیت کو د په‌یوه‌ندیین هه‌مه‌جور دا، فورمین تینه خواندن دناقدا و د هه‌مبیزا ره‌نگین په‌کرتی دا د حه‌لین. داکو دیتنن نه‌هیننه هزرکرن نوو ژ دایک بین ناشکرا بکه‌ت و واته‌یا وان بگه‌هینیته هزرو بیرین بینه‌ری تابلو. لقری نه‌م ئیشاره‌تی ددینه مروقی ساده کا لبا هونه‌رمه‌ند عینایه‌ت چی په‌؟ گرنگی پیدانا دیتنن هونه‌رمه‌ندی لسه‌ر دیمه‌نی گشتی یی لاشی مروقی و

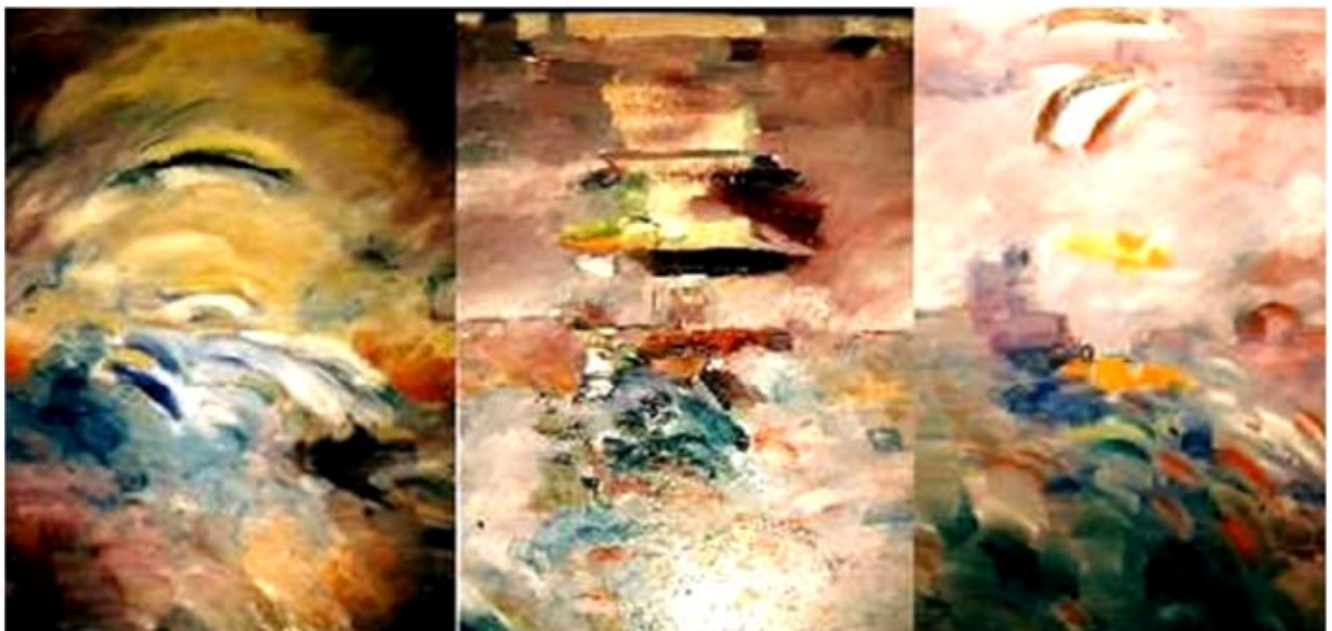
نه‌ف گونده ژ که‌سایه‌تی و رونا‌هی و نه‌فسانه‌یان دابوشی په، هه‌روه‌کی (فاتح المدرس) دبېژیت: «گرتنا ره‌نگان ژ تلین وان مینا تیروژکین روژینه ژ گوپیکان گرتین». شپوه‌کار عینایه‌ت لسه‌ر نفشی شپوه‌کارین سالین حه‌فتیان تی هژمارتن، هوسان دهیته گوتن لی نه‌و بخوه ژ نالین په‌یوه‌ندیین ژیانن فه لسه‌ر فی نفشی ناهیته هژمارتن، نه‌و کولافي گهور، قه‌میس وی یی خاکی، سولا وی یا مه‌خمه‌لی و ته‌قله‌فیا وی، و گه‌ریانین وی یین به‌رده‌وام دناقبه‌را حه‌له‌ب، شامی، پاریس، به‌رلین و سته‌نبولی دا وده‌که ناشقه‌کی نه‌مر تی ناسکرن. چافنه‌ترسه‌که لسه‌ر بلندیان دگه‌رییت و ل په‌یوه‌ندیین هه‌قالینییه‌کا نووی دگه‌رییت، نه‌و دخوازیت شکه‌ستین دژوار د ژیانن دا نووژهن بکه‌ت، ژ به‌ر وئ ژی وی خوه داهیلایه دگه‌له‌ک مه‌یدانان دا و خوه‌دی به‌رپسپاریین ژیانن په، وده‌که هونه‌رمه‌ند، باب، ناشق، هه‌لبه‌ستفان و دیکورست. دگه‌ل فی هه‌مووی ژ خوه‌دین دروستکړنا پیکه‌نو‌کا په. نه‌و هه‌موو نالین خوه د ره‌وشا شپوه‌کاری دا و د جیهانا وی یا به‌رفره‌دا نوو دکه‌ت.

وهندا کرنا هویرکاریښ هند بهشین ودهکه (دډف، چاف، دفن، تېل و ... هتد) و بهر زکرنا رومه تی و گرنگی پیدانا کوټلی و کوتله ژی ری لبر یاریا رهنگان و پله یین رهنگان څه دکته، هه روه کی بینر هه ست ب هافیبوونا په یوه ندیا د تابلوی دا دکته و بهر ب په یوه ندیښ ناماده ل هه مبه ری وی، لږیری رهنګ دی بیته پادشایی پیکهاتا تابلوی و لاش و روبه رتیدا د حه لپین ودهکه پرسگریکا هه لبه ستا دیتنی په د دهنګ و ئیشاره تان دا. ښو ژینگه یین جور به جور یین عینایه ت تیدا ژیا یی، هه موو پیکهاتین بخوهره راکرین څه دگو هیزیه ته کنیک، ته قه نی و بابه تی تابلوی په کی هونه ری. د دما درنژیا ژیا نا وی یا ل (الرقة) دا نژیکی فوراتی ژ نالییه کی څه و نژیکی دهشتی ژ نالیی دی څه، وی پال دده ته وی په کی کو ښو ژیا نا شیوه کاری هه لبریت و دهسپیکې گرنگی دده ته په یکه ری. هه روه کی وی پالده ته ژ چارچوفا بوشاهیښ گرتی دهریکه فیت و بهر ب بوشاهییه کا بهر فره تر بجیت و بابه تی ژ سروشتی ودرگرتی دنافا هسکاتی و هه فرکی دا بگوهوریت. ژن و پیکهاتین وی یین ریالیه ته ودربرینی بهر ب په یوه ندیښ سروشتی میری روی لاشی دجیت ب لیدانین رهنګی بهیز، جوان و شفاف، لی دما ل حه لبه یی وی گرنگی پیکر ددا ناقاهیان پیکهاتین وی یین روژه لاتی هه ول ددا څه گهرینه ته بهر هه مین هونه ری، لگوری دیتنن کومکرین دناقهر ښه بسترکت و فیگوران دا دوور ژ شیوی فوتوگرافی یان کوپی یین کو گه لکه هونه رهنه ندین باژیری پښه مژول دبوون و ل گور خواسته کین بازاری و ته نگاسیښ چافلیکه یین کو ژ بو خه ملاندنا سالونین مه خمه لی پیکر ژ لیگه ریا نا جیهانا هونه ری د تابلوی دا. عینایه ته ژ بو پاراستنا تابلوی بهر خوه دان کر دوور ژ وان که سین تابلو ودهکه به شه کی بازاری کرین و فروتنی ددیت، دلسوزیا وی ژ بو هه ست و دیتنن هونه ری گرنگتر بو ژ کرین و فروتن تابلوی د بازاری دا ښه گهر بهایی وی چهند بیت ژی. دځی دمی دا هه فرکیا ښه زمونگه ری ل با عینایه ته په یدا بوو، هیدی هیدی تابلوی وی ژ چارچوځه و شیوین قالبدا ی رزگار بوو، وی چافین خوه څه کرن ودهکه سترکه کی ل گوتارده کا نوو یا هونه ری دگه ریا، پشتی هه موو نالاف و نازادی و څه گوهاسنا بداویکرنا پرانیا ښه زمونین سوری یین بهر، د پيشانگه ها داوی دا یا ل حه لبه یی ل

سالونا (جوشن) خانجی لسالا ۱۹۹۱ دهربرینهک بو ژ فی ههفرکیی بهر ب نهزمونگهريی، پيشانگههين خود بين تاييهت ل رقه سالو ۱۹۸۱، حسکه ۱۹۸۳، دمشق ۱۹۸۶، هیدی هیدی بهر ب نهبستراکتی چوو بی دهست ژ ریالیهی بهر دهت. لپاریس باژیری روناھیی دهست ب ژيانهکا نوو کر، وی نهخشهکی نوو د ژيانا خویا هونهريدا کيتشا و دخواست لژیر ناسمانی پاریس، سالونین بهرره، د موزهخانههين ناقدار، ناڤين هونهرمههين مهن بين جاده و کولان تاکو ژیر زمين ژي ژ ناڤ و بهرهمين وان هاتينه بناکرن، ژ سان گیرمال بهر ب نوتردام، ژ مهیدانا برج ئیقل تاکو تاحی لاتینی، ههف ههموو پالدهرين ژيانهکا نوو بوون د هستين هونهرمههين دی، پيشانگهها يهکهه لڤیری د سالونا (سهنته ناسيونال) لسالا ۱۹۹۳ ههکر، پاشی پيشانگهها دووهم ل مالا ئوپيرا سالو ۱۹۹۴، پاشی چهندين پيشانگههين دی ل باژيرين جودا بين فرهنسا ههکر. ژ وان (تورسانتويان لباژیری نانجيه) غالهري نانسني، گالهري ئاکواريل ل گرینوفيل، سانت سيدوباد ل نانت، قهسرا کونگرا ل لومون. تياتردی مولير ل سومير). ههروهسا چهندين خهلاتين هونهري وهرگرتينه وهکه: (خهلاتی فيرناند ديبيره، فرانس تلکوم، لوفران دبورجوا، بريسال لافليش، لیون سکلوب یا جيهانی، مانیه، ويني زهیتی سان لو.

ههروهسا گهلهک تابلویين وی ژ نالیی دهزگههو سازيین فهرمی هه هاتينه کرين وهکه: « بانکا فرهنسی تابلویي بناڤی دوو ژن، کومپانیا فرهنزی تلکوم تابلویي ری، موزهخانا شولیه رویی ژنان»، ههروهسا نهندامی چهندين سازيین هونهري يه وهکه: « سهنديکا هونهرين جوان ل سوریی، سهنديکا هونهرين جوان ل فرهنسا، کومهلا جيهانی یا روشنبیری و هونهري یونسکو، کومهلا ههقالين هونهري ل نانت ل فرهنسا»، گهلهک رهخنهگر و نفیسکارتين بیانی لسهر بهرهمين وی نفیسیایه، وهکه: « جان مونیه، ئالین ماریز، جان ئیلتراک ههروهکی دبیتیت: رهسمين عینایتي بالکيتشن، دجوانن بروحن و لڤوکن، ههو دیروکی ببیر نائینیت و دهربرینی ژ کریاری ناکهت لی ژ بو مه پرسان نامادهکهت ههرا مه بهر ب بهرسقی هه دهت». لڤیری ژن کومهل ب کومهل دمهشن، ژ کیفه تین؟ و بهر ب کیفه دجن؟ ههو ب کهشهکی رهنگين دورپچکرینه باروڤی و بزافي د لڤين، ههروهسا ژ بیهنا گولان و بخویری داپوشینه و دورپچکرینه دهرباس نابن، لی عینایهت دخوازیت وان سهربهست بکهت و ژ بهر کو ههو بنگههين روشنبیریا روژههلاتی نه، د قوربانين جان جاک روسوی دا یان مالارمیه، وهی يه ژ بو پیزانين روشنبیریا روژاڤا دهگه روشنبیریا روژههلات ههف تیکهلبوونا روشنبیری د تابلویين وی دا ئاشکرایه، ریبازا وی یا رهزی مژولبوونه ب

روژه‌لای قه، به‌رفره‌کرنا نه‌خشه‌یی هزرین وی د ری یا نالافین ژیک جودا بکاردهین کو ژ کومه‌کا به‌ره‌مین خوره‌اگر، یه‌کسان و شاد پیک دهین. نه‌زمونا عینایه‌ت یا ل فره‌نسا لده‌ردورا ژنا سوری دزفريت، د تابلویی خودا ژ حاله‌تی خه‌م و چاهه‌ریبوونی، یان‌ه‌لیان و ئافاکرنی ده‌ست پی دکه‌ت، یان ژی ل هه‌فها‌ت‌نا نیزیکی هه‌یوونا سوفیزمی، هه‌روه‌کی هند جاران دیاردا خه‌وبینینین ژنا یین سروشتی دورپچکرین کو پیکده‌ین ژ بلندیی و ژ ده‌ریایان، پیتر ژ ئاخافتنا ره‌وشی نه‌و به‌رسفی دده‌ت، لیگه‌ریانین ژ تاییه‌تمه‌ندیین که‌سایه‌تیا‌ن ژ وه‌رگرتنا وان سه‌روچا‌فین هاتینه‌ ژ بیرکرن ژنن گوندین کوردستانی و گوندین دهر‌دورا عه‌فرینی، ب‌جل و به‌رگین خه‌ملا شاهی و ئاهه‌نگان، یین بره‌نگین که‌سکوسوری ره‌نگکری‌ن، ب‌خه‌ملا میهره‌جانین نه‌وروزی، روژین شاه‌ییا‌ن و شه‌فین دروینی وان روژانین

ده‌زرا وی دا ماین و چه‌ند سالن بخوره‌ا راکری‌ن. د پیتشانگه‌ها وی یا داوی دا دیاره‌ کو، نه‌و به‌ر ب ری‌بازه‌ک تاییه‌ت دجیت، کو یه‌کسانه‌ دگهل بزافا شیوه‌کاری یا روژه‌لای، لسه‌ر روبه‌ره‌کی تیکهل ژ روشنبیریا روژه‌لای و روژئافا راوه‌ستایه. د ماوی دهر‌برینین وه‌ردگری‌ت ژ جوانی و گه‌رماتیا وه‌لاتی وی ب هه‌سته‌کا ژ که‌یف و نه‌خوشیا‌ن تابلوین خوه‌ د ئافرینیت. بیرى دبیت: «نه‌و وه‌که روژه‌لایه‌کی روژه‌لای وه‌ردگری‌ت لی نه‌ وه‌ک روژه‌لایه‌کسی، ژ به‌رکو پیکفه‌ گریدانه‌ک روشنبیری یه، د وی هه‌فرکی‌ دا یا وی هه‌مبیزکری ژ جهی دایکبوونا خوه‌ عه‌شقا خوه‌ یا ریالیه‌ت یا ره‌نگین ژ ئالیه‌کی بکار‌دینیت، و ژ ئالیه‌ک دی ره‌مزین د که‌سایه‌تیا‌ن دا د نه‌بستراکتی دا بکار‌دینیت و نیزیکی دبیت، کوپیکرنا پاشخانا زاروکینی‌ ژ بی‌ده‌نگی و لغینی، نه‌و نامه‌کی دشینیت ژ نامین دیتنی یا عه‌فه‌وی یا پیکهاتی ژ شه‌فافیه‌تا ل سه‌ر یه‌ک ژ ره‌نگین ئافران‌دین و ژ پیلین رونا‌هی، ژ ئافابوونا سه‌روچا‌قان به‌ر ب بوشاهیا ئابستراکتی نه‌و د فی دیتنا ره‌نگین دا پیتشکیش دکه‌ت، بکارهاتنا ره‌نگی ترکوازی و خاکی و فسفوری و شینی و شینی نه‌تله‌سی، مینا کو کیمایی فرجه‌ی د ئافا ره‌نگان دا دلغینیت». ژن ل با وی مینا بوکا ده‌ریایی یا هه‌موو هونه‌رمه‌ند مه‌نده‌هوش کری‌ن، نه‌و دیاردا نازک یا نقوم بووی د بنگه‌هی ریالیه‌کا لسه‌ر بنگه‌هی شاعرانه‌ ره‌نگین ب ئاواز، دهم ل باوی نه‌ گرنگه‌، جه‌ژی ده‌ینه‌ فه‌گوهاستن، هند جاران له‌مه‌به‌ری تابلوین وی بینر وه‌سا هزر دکه‌ت کو دهما چاخ‌ ئافینه‌، لی نیزیکوون ژ تابلوی خوه‌ له‌مه‌به‌ر تابلویه‌کی نوو‌ده‌م دبیت. لغیری هه‌ر تابلویه‌ک په‌له‌ه‌وانیه‌که‌ شاهدی بویه‌ره‌کی یه‌ یان که‌سه‌ک و وه‌لاته‌که‌. بیرى دبیت: «عینایه‌ت خوه‌دی‌ ره‌نگایه‌ پیتر ژ ته‌سمیمی، نه‌و به‌ر ب رییه‌ک درتژ د مه‌شیت، د رونا‌هی و قیاتی دا د په‌نجه‌را هه‌ریمی دا به‌ر ب ده‌ریه‌کی فره‌تر یی جیهانی د جیت». گه‌ریانا عینایه‌ت ژ گوندی وی (بریجه‌م) یی هاتیه‌ ژبیرکرن، به‌ر ب پاریس و نه‌اژی ل باژیری (نانجیخ) یی فره‌نسی دویژ ژ رونا‌هیا، گه‌ریانه‌کا ئاسانه‌ ده‌ستپیدکه‌ت ژ جه‌ه‌کی ده‌مه‌کی و روبه‌ره‌کی لی د پاشخانا وی دا کویرتره‌ ژ وان نه‌زمونین وی یین د ئافرینیت و دگه‌هیته‌ نوویاتی و هه‌بونه‌کا به‌رده‌وام دگهل به‌رده‌وامیا ژیا‌نی.